

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
42

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-29-X

BRNO 2001

PŘEHLED VÝZKUMŮ 42 (2000)

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>
- Odpovědný redaktor: Doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, Ph.D.,
PhDr. Lubomír Šebela, CSc., Mgr. Richard Zatloukal, Miroslav Lukáš,
Alice Del Maschio
- Na titulním listě:
1. Výřez jihovýchodní části historického jádra města Brna z plánu z roku 1754 (Archiv města Brna, Sbirka map a plánů K11).
Uložení Portos//D:/scanner/PV 2000/PV/Pvtif.tif
 2. Dvě středověká aquamanile ve tvaru beránka a koníčka, pocházející z odpadních jímek, odkrytých roku 2000 při výzkumu severozápadní části tzv. „Velkého Špalíčku“ v Brně (Dominikánská 3, 5, 7). Foto Karel Šabata, Museum města Brna.
- Tisk: BEKROS
- Náklad: 350 ks

© 2001 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

PŘEROV (k. ú. Předmostí, okr. Přerov)

„Malé Předmostí“. Paleolit. Ojedinelý nález. Povrchový průzkum.

Na polykulturní lokalitě sledované povrchovým sběrem od roku 1993 se v posledních letech podařilo prokázat, že nejstarší osídlení lokality spadá do starší doby kamenné. Nálezy nejsou zatím příliš početné, přesto byla shromážděna malá kolekce patinované štípané industrie, která se kumuluje zejména v západní části polní trati „Malé Předmostí“. Koncentrace patinované štípané industrie lze identifikovat na mapě ZM 1:10 000 (25-13-12), v prostoru kolem bodu vymezeného koordinátou 205 mm od Z s. č. a 351 mm od J s. č.

Vzhledem k nečetnosti a nevýraznosti těchto nálezů se dá zatím jen stěží říci, zda souvisí s významnou a na dohled vzdálenou paleolitickou stanicí v Předmostí.

„Podvrší“. Paleolit. Ojedinelý nález. Povrchový průzkum.

Dne 25.11. 2000 byl v trati „Podvrší“ nalezen jeden patinovaný úštěp. Identifikace místa nálezů je na ZM 1:10 000 (25-13-07) 267 mm od Z s. č. a 167 mm od J s. č. Jedná se o zcela novou lokalitu, která se nachází v blízkosti známé paleolitické lokality v Předmostí.

Patinovaný úštěp byl nalezen ve svahu pod Čekynským kopcem (305,2 m). Z místa nálezů je dobrý výhled na centrální část Předmostí a ústí Moravské brány. Tento nález by mohl být jistým vodítkem k objevení nových nálezů ze starší doby kamenné i mimo centrální Předmostí.

Zdeněk Schenk, FF MU Brno

Summary:

A small collection of Paleolithic artifacts was collected in the field of „Malé Předmostí“.

Another patinated flake was found in the field of „Podvrší“.

RYCHVALD (okr. Karviná)

„U Autopalu“ (Dříve nový dvůr). Mezolit? Stanoviště. Povrchový průzkum.

Lokalita se nachází v západní části obce na plošině, která je na západě lemována lesem. Plošina končí na okraji lesa a svah příkře spadá do údolní nivy s Rychvaldskými stavy.

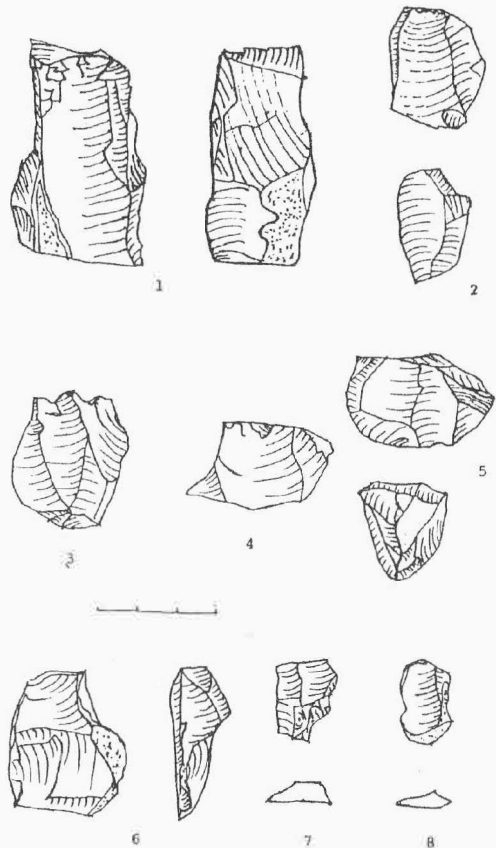
Všechny artefakty jsou zhotoveny z nepatinovaného baltického pazourku.

Jádra vesměs menších rozměrů (cca kolem 3 cm) sloužila k výrobě úštěpů i čepelí. Vesměs byla těžena z více než jedné úderové plochy.

Ve skupině nástrojů převládají škrabadla a v kolekci jsou rovněž zastoupeny úštěpy (obr. 14:7,9) se škrabadlovitě retušovanými hranami. Ostatní typy nástrojů jsou zastoupeny minimálně (vrták, hrotitá čepel) nebo vůbec ne.

Tab. 4. Typologické složení nálezů. Typology.

Typ artefaktů	Počet kusů	Vyobrazení
jádra	9	1: 1 - 5
škrabadla	3	2: 1,2,5
vrták (dvojnásobný)	1	2: 4
hrotitá retuš. čepel	1	2: 3
čepel	2	2: 12
místně retušované úštěpy	8	2:6,7,8,9,11
úštěpy	7	-
pazourky přepálené v ohni (z toho jedno jádro)	9	1: 6-8

Obr. 13. Rychvald. Nálezy pazourkové industrie. Flint industry finds.

Malý rozsah kolekce a nepřítomnost charakteristických typů nástrojů neumožňuje přesnější dataci této lokality než tomu je u Bohumína-Záblatí I. Nízký podíl čepelí a celkově nedokonalá technika sbíjení je charakteristická pro obě kolekce artefaktů.

V nálezech v Rychvaldě je navíc několik ohněm přepálených pazourků, což dosvědčuje trvalý pobyt člověka. V 70. letech bylo v Záblatí (u staré školy) nalezeno a předáno Muzeu Těšínska krátké škrabadlo (typu Záblatí I, obr 14:1). Rovněž v Rychvaldě na různých místech (obvykle vyvýšených) se vyskytly ojedinělé nálezy blíže neurčitelné nepatinované industrie. Na Věhonkově kopci v Rychvaldě však byly ve 20. letech vykopány neolitické kamenné sekeromlaty, nyní umístěné v ostravském Městském muzeu. Z území západního Těšínska dosud nejsou známy žádné výraznější stopy neolitického osídlení a to přesto, že v blízkém okolí - na Hlučínsku, Ratibořsku jsou značně velké sídelní ekumeny. Hlavní příčinou tohoto stavu je především na neolitické poměry málo úrodná půda, relativně členitý terén a rozsáhlé mokřiny v okolí Odry a Olzy.

terénu však lze na Těšínsku přítomnost mezolitických lovců a sběračů předpokládat.

Pavel Wodecki, Praha

Summary:

Surface surveys in the area provided a small lithic assemblage, made of unpatinated flint, possibly of Mesolithic or later age.

UHERSKÉ HRADIŠTĚ (k. ú. Jarošov u Uherského Hradiště, okr. Uherské Hradiště)

Jarošov II. Gravettien – pavlovien. Sídliště. Záchraný výzkum. Uložení: AÚ AV ČR Brno.

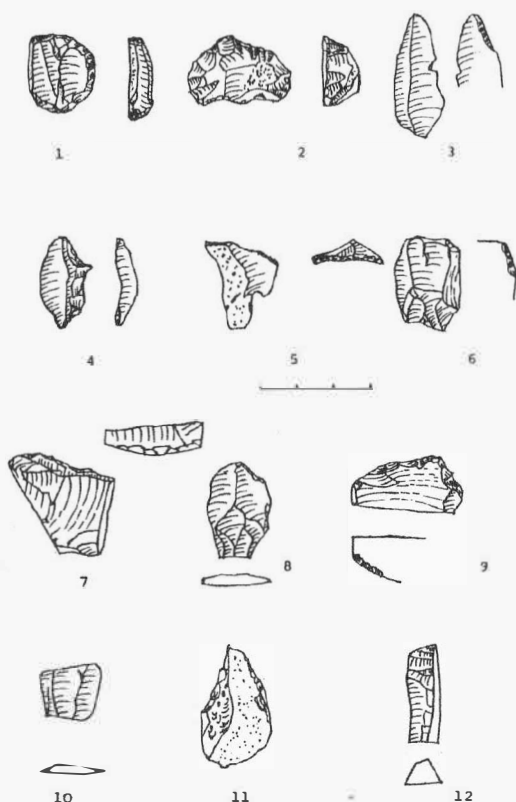
Vlastní výzkum (srovnej Škrdla - Musil 1999; Škrdla 1999; Škrdla - Kruml 2000) proběhl v termínu 27/VI - 28/VII 2000. Odkryta a prozkoumána byla plocha o rozměru 27.5 m². Dodatečná drobná sondáž byla provedena 20-22/X 2000. Nálezy z výzkumné sezóny 2000 sestávají ze 447 zaměřených artefaktů štípané kamenné industrie, 134 mikrolitických nástrojů, dalších 4877 drobných artefaktů z výplavu, 32 větších zlomků osteologického materiálu, 166 drobných úlomků červeného barviva a 12 beztvarych hrudek vypálené spraše.

V průběhu pěti výzkumných sezón byla prozkoumána plocha o rozloze 140 m². Cíle záchraného výzkumu - prozkoumat orbou bezprostředně ohrožené části lokality - bylo dosaženo. Současně byl stanoven pravděpodobný rozsah lokality a podklady zpracovány pro potřeby památkové péče (ve spolupráci se Slovákým muzeem v Uh. Hradišti). Je možné, že se v budoucnu na lokalitu ještě vrátíme - prozkoumat zbývá ještě plochu o rozměru několik stovek metrů (tyto polohy jsou situovány ve větší hloubce - nejsou bezprostředně ohroženy). Lokalita celkem poskytla ca. 20 000 artefaktů štípané kamenné industrie, 592 drobných úlomků červeného barviva, 72 beztvarych hrudek vypálené spraše a značné množství osteologického materiálu. Unikátní je série 487 ks mikrolitických nástrojů.

V nejbližším okolí hlavního výzkumu bylo v letech 1999 - 2000 vyhloubeno několik sond s cílem zdokumentovat stratigrafickou situaci (obr. 15).

Sonda T1-1999 lokalizovaná ve vzdálenosti přibližně 15 m od plochy výzkumu zachytila v hloubce 1.5 m nálezuovou polohu (značně postiženou vertikálními dislokacemi a padající do mírného údolí severně lokality) s ojedinělými artefakty (3 ks) a roztroušenými uhlíky.

Sonda T1-2000, která byla situována na dně údolí asi 35 m severním směrem od hlavního výzkumu, zachytila složité souvrství přemístěných sedimentů. Pod omíci, která dosahovala mocnosti až 40 cm a která byla tvořena hlinou přemístěnou z okolních svahů s obsahem značného množství

Obr. 14. Rychvald. Nálezy pazourkové industrie. Flint industry finds.

V této oblasti zatím není bezpečně zjištěno ani mezolitické osídlení. Díky příhodnému typu